

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De irritatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

causis civilibus, nempe qui non habent ex masculis quatuordecim annos completos, ex feminis completos duodecim; nam in criminalibus etiam puberes, nisi habeant viginti annos, excluduntur. Si quando prædicti puberes, impuberesque admittantur, an sufficiant ad torturam, probationemque faciant, an solum magnam præsumptionem nostrum non est querere: vide Suarium *loc. cit.* Fagundez *l. c.* Sanchez *lib. 3. in Dec. cap. 3.* Juristas ab iisdem citatos.

Secundò, ob sexum repelluntur feminae: licet in quibusdam admittantur, &c.

Tercio, in poenam multi repelluntur, ut infames, perjurii, &c.

Quartò, ratione solius criminis, homo vilis, inimicus, consanguinei, domestici repelluntur, vide apud citatos, citandisque.

Quintò, ob privilegium: ut Sacerdotes, vel Clerici, qui prohibentur jurare in manibus Laici sine licentia sui Prælati, Laici, inquam, ut Superioris, & ut Judicis. Possunt autem jurare in causa Dei, vel ad purgationem delicti, vel cum tertius laeditur de actu probationis, vel ob indemnitate Ecclesiae, vel cum ab excommunicatione absoluntur, vel in causa propria quoad iuramentum de calumnia, &c. quæ, & similia lege apud citatos, & Farinaceum *de testib. q. 54.* Gomez. *c. 12.* aliisque, inter quos sit Bonacina *tom. 2. disp. 10. circa 8. Decal. præcep. q. 3. part. 3.* qui hæc in compendium accuratè redigit.

CAPUT VI.

De Poenis Perjurii.

1. **I**n jure Civili valde incertum est, an poena aliqua determinata quoad forum externum pejeranti sit impedita. Quoad forum Conscientiæ præter peccatum mortale, an in jure Canonico sit aliqua poena eidem inflicta queri potest, & nullam esse ipso facto impostam certum sit.

Imponendæ autem sunt tres: Infamia juris: Privatio, seu Repulsio à testificando: Alia poena arbitraria à Judice decernenda: quæ omnia satis sit innuisse. Legatur Suar. *lib. 3. de jur. cap. 20.* Castro Pal. *disp. 1. de jur. p. 11.* aliisque *ibid.*

CAPUT VII.

De Obligatione à Juramento.

Obligaris à juramento, Irritatione, Remissione, Dispensatione, seu Relaxatione, Commutatione. Jam de singulis.

§. I. De Irritatione.

1. **Q**uando is, qui dominativam habet potestatem in re, tuasque res, ab obligatione juramenti omnino te liberat, dicitur tuum juramentum irritare. Omnes ergo illi juramenta irritare ita, ut nunquam reviviscant, possunt, ex Less. Sanchi. aliisque apud Bonac. *tom. 1. disp. 4. de jur. q. 1. p. ult. n. 6.* qui aliis legitime præfunt, quales sunt Pater, Prælati Regularis, Dominus, Vir, respectu Filij, Subditi, Servi, Vxor. Ita S. Thom. *2. 2. q. 86. art. 9. ad 3.* Azor. *1. part. lib. 11. cap. 10. q. 5.* Laym. *lib. 4. tract. 3. cap. 11. n. 1.* aliisque passim, de quibus explicatis, cum de Voto *infra, cap. 16. §. 3.*

2. Id tamen est intelligendum cum distinctione: nam juramenta soli Deo præstita poterunt hi irritare prædictis, etiam sine causa; sicuti possunt, ex probabili sententia (de qua *re ibid. infra*) & vota: sic Sanchez *lib. 3. in Dec. cap. 19. n. 2.* aliique contra Val. ab eodem citat, verò juramenta in aliorum utilitatem emissâ, tunc solum, & quidem etiam sine causa possunt irritare, quando juramenta

CAPUT V.

Quis possit jurare, atque ad juramentum admitti.

1. **P**ræter Deum, qui, quando dicitur in scripturis jurare, (ut Hier. 22. *Ecce ego juravi in nomine magno, &c.*) impropiè jurare dicitur, cum Superiorum non habeat: Christus ut Homo, Angeli, Demones, Dammati, Beati, homines viatores jurare possunt, quia Superiorem Deum cognoscunt, qui adhiberi ab ipsis in testimonium veritatis potest. Rursus ex hominibus possunt omnes utentes ratione, etiam si sint impuberes, *cap. 1. de delictis puerorum: lege Suar. de jur. lib. 1. cap. 14. num. 5.* unde & juramento se obligare: hæretici item, infidelisque omnes, si modò Atheos excipias, qui ex errore (cum Deum Superiorem non agnoscant) ipsum invocare non possunt. Sed hæc, & similia sunt speculativa, quæ vide apud Doctores, Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 1. de jur. c. 44. l. 2. in Dec. cap. 5.* aliisque.

2. Illud ad praxim pertinet scire, quinam in judiciis admittantur ad juramentum, qui repellantur. Primò ob defectum ætatis perfectæ repelluntur impuberes in

juramenta emissa sunt de materia subiecta potestati ipsorum, v. g. si servus, filius, uxor, &c. jurent dare alicui pecuniam, vel quid simile, quod afferat detrimendum, & incommodum rebus Patris, Viri, &c. poterunt hæc juramenta à Patre, vel Viro, &c. etiam nulla existente causa, rescindi: sic Layman *loc. cit. num. 2.* aliisque ab ipso cit. Ratio est, quia pecunia, quæ est materia prædicti juramenti, est in Patris, vel Viri potestate, de qua ipsi solum disponere, non alij possunt. Sic etiam Pontifex, vel Episcopus potest irritare juramenta suorum Clericorum de rebus pertinentibus ad sua beneficia, ad suas leges, ad sua statuta, &c. propter eandem rationem. Quod si prædicti filius, & servus jurent de suo peculio, quo forè independentè ab alio gaudent, certe non poterunt Pater, & Dominus, &c. irritare: quia ea pecunia non est sub Patris, Dominive potestate, ac dominio; & illud juramentum non est solum: ut supponimus, Deo præstitum, sed homini.

§. II. De Remissione.

1. **Q**uando is, in cujus favorem principaliter conceptum est juramentum, remittit obligationem, seu non acceptat promissionem; dicitur remittere juramentum.

Et quidem id non posse fieri, si juramentum est soli Deo præstitum, non est dubium; posse autem, si homini est præstitum, docet communis, & vera sententia, idque etiam sine causa, *cap. 1. de jurejur. cap. significavit de cens. cap. 2. de spons.* Ratio est, quia promissio, quamvis jurata semper tacitam imbibit conditionem: *Si alter vellet acceptare.*

2. Sed quid, si juramentum sit præstitum saltem secundario, homini, sed principaliter in Dei obsequium? v. g. si quis juret se datum centum pauperi ob ejus pauperiam intuitu, pauperis in Deum: se ducturum puellam, ut inopem, in Sanctissimæ Virginis obsequium, potestne pauper, vel puella etiam sine causa remittere?

Respondeo distinguendum sic esse: Vel in promissione signatus est pauper peculiaris, v. g. Petrus, vel non ita, sed pauper indeterminatus. Si signatus nominatus fuit, probabile est posse; si indeterminatus, certum mihi est non posse. Ratio prioris dicti est, quia juramentum, ut modò diximus, censetur semper habere tacitam illam conditionem: *Si is, de cujus commodo agitur, acceptavit, vel non remiserit*: at hoc juramentum dum designat pauperem, licet in Dei obsequium, verè de pauperis commodo agit; ergo is poterit remittere.

Ratio posterioris est, quia tunc nullus pauper jus in illam elemosynam acquirit, sed Deus; & sic ejusmodi juramentum voti rationem inducit; quod non nisi ab habente potestatem, de qua re *mox*, relaxandum venit.

3. Petes: Si quando ex conventionem partium prorogatur terminus juramento forè præfixus, cristine perjurus, qui alicui rem post illam prorogationem promissam non servet: v. g. si jurasti homini alicui intra mensem aliquid te facturum, & deinde is concedat tibi alium mensem prorogationis; hoc alio finito, obligarisne rem promissam facere ex vi præstiti juramenti? Respondeo ita sentè: sic Suar. *lib. 2. de jur. cap. 3. Sanch. lib. 4. in Dec. c. 55. num. 6.* aliisque; quia remansit tota numero obligatio juramenti, & solum dilatio fuit quoad tempus. Id sæpe evenire in compositione notant Doctores, qui addunt, nisi in principio compromissi conventum sit, terminum posse prorogari ad secundum, v. g. mensem, non esse impossibile, absoluto primo mense finiti jurisdictionem compromissariorum; atque adeò in secundo mense non adest amplius juramenti obligationem, nisi de novo emittatur. Ita Suar. *loc. cit. n. 14.* Sanch. *l. c. n. 10.* Castro Pal. *de jur. p. 14. n. 3.*

4. Dubitabit curiosus, An si quis aliquid juret principaliter in suum commodum, v. g. juret se iturum Romam ad obtinendum beneficium: se, cum sit pauper iturum ad accipiendam elemosynam à divite, & similia,

an, inquam, possit sibi ipse ejusmodi juramentum remittere, & consequenter Romanam licitè non adire, & elemosynam non recipere etiam sine causa.

Respondeo, Negat Abbas *c. quanto de Jurejur. n. 8.* his verbis: *Aut juramentum, respicit principaliter commodum hominis, & tunc sine causa Papa remittere non potest, sed cum causa, sic is tamen, de cujus commodo agitur remittere potest, quod procedit, etiam si juramentum concernit utilitatem utriusque contrahentium, ut quando aliqui jurant sibi ad invicem aliquid facere; (intellige quando id non fit intuitu divini servitij: sic Escobar in Tit. de leg. §. Hoc quoque.) Secus primo, ubi quis simpliciter juraret ad commodum suum, nam non poterit sibi remittere juramentum, ne auctorizet in facto proprio, nec alius poterit remittere sine causa, ut sentit Speculator. Hæc Abbas, quam sententiam sequitur est Suarez *lib. 2. de jur. cap. 12. numer. 24.* Abbatem tamen non citat.*

5. Sed profectò discrimen non inspicio, cur recipiens juramentum alterius in suum commodum remittere possit, non possit autem remittere recipiens juramentum suum; & mirabile mihi est Patri juranti se empturum equum, v. g. in commodum sui filij, licere non emere, filio remittente; at juranti se eundem empturum in commodum sui non licere, se volente, commodum illi renuntiare: Puto igitur propter paritatem rationis licet, neque id est auctorizare in facto proprio, sed sua sponte suam utilitatem negligere. Confirmatur, quia *supra, cap. 3. §. 5. num. 49.* docuimus ex Castro Pal. *om. 5. tract. 14. d. 2. p. 7. §. 2. num. 4. fin.* & sequitur Sanchez *lib. 3. in Dec. cap. 9. num. 15.* juramentum de non vendendo minores, posse remitti ab ipso jurante, quando in utilitatem propriam est emissum: ergo & universaliter, in casu nostro, &c.

Post hæc scripta, cum Pater Vincentius Tancreda amicus meus, suum utilissimum opus in *Suarium de Religione* permanentè mihi ostendisset, inveni ipsum hanc sententiam meam contra Sclarium hic amplecti. Profectò (ingenue loquor) amicorum ingenia, altero neciente de altero, in eandem sententiam conspirasse gavissus sum.

§. III. De Relaxatione.

1. **Q**uando, qui potestatem habet à juramento subditum absolvit, dicitur dispensare, seu magis propriè illud relaxare: nam id, quod in materia voti appellatur Dispensatio, hic propria voce vocatur Relaxatio. Porro tria nunc sunt exponenda. Primo, quænam juramenta. Secundo, à quonam Superiore. Tertiò, ob quas causas relaxari queant. Moneo tamen legenda etiam esse, quæ de dispensatione voti *infra* dicentur.

Quæ juramenta.

6. Uno verbo, relaxari queunt juramenta omnia soli Deo præstita, quæ diximus *cap. 3. §. 3. n. 7.* Arag. *l. 2. q. 88. art. 12. d. 3. dist. 1.* alios citans. Juramenta verò in utilitatem solius hominis præstita, si sint acceptata, à nemine, ne à summo quidem Pontifice (nisi forè dispensationem bonum commune exposceret) dispensantur; immò nec dispensari possunt, docet rectè Cajetanus *l. 2. q. 89. art. 9.* & *supra, §. 2. num. 4.* docuit Abbas, quia nullus potest suo jure privari, acceptatio autem facit, ut ex justitia illi debeatur, quod juratum est. Dixi (in utilitatem solius hominis) nam si secus, vide *mox §. 5. n. 3.* & *c. 17. de Voto, ibidem citando.*

7. Si verò non sunt acceptata, etiam si fiant juramento publico, & coram testibus, poterit Superior ex causa dispensare, vel commutare. Lege Sanch. *in Dec. lib. 4. cap. 41. n. 6.* quia tunc solum adest vinculum Religionis, cui ex causa dispensare concessum est Superioribus; ut *mox* dicemus: ita Dian. Ledesm. Trullenc. apud Pellizzar. *in man. Reg. tract. 8. cap. 3. sect. 2. num. 159.* contra Sanch. & Suar. *ibid.* citatos: ut probabiliter accidit